

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računajo po 8 nov. vsr.ica v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje ppostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo upravnštvo v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Saroceno, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

Slovenščina v tržaških cerkvah.

(Konec.)

Čudno je, da se vse to, karkoli se našemu življu milostno privošči, takó debelimi črkami postavi v račun; kar-koli je za druge samo po sebi umevno, predoduje se nam Slovincem kot posebna milost. Tako je tudi „s posebnimi prepovedmi v postu in meseca maja“. Res je, da smo imeli postne prepovedi pri sv. Antonu in pri sv. Jakobu. Tu pa nam je pripomniti — posebno zato, ker se tržaški „Slovincem“ dopisnik opetovano sklicuje na slovensko obrede pri sv. Jakobu — da smo letos v tej cerkvi imeli posebne prepovedi po izključljivo zasebni trudoljubivosti in gorečnosti bivšega tamošnjega kapelana.

Da bi oprovrigel trditve našo, da je večkrat omenjena odredba škofjskega ordinarijata verakemu čutu na škodo, pripoveduje nam g. dopisnik zgodovino slovenskih propovedi od več desetletij sem. Začudili smo se močno, da se je duhovnik — menimo namreč za trdno, da je dopisnik duhovnik — postavil na tako preudno stališče. Ne da bi hoteli zanikovati pristnost g. dopisnika podatkov, izjaviti nam je, da Cerkvi ne kaže se ravnati po tem, kakor je bilo pred 40 in 50 leti, ampak uvaževati jej je sedanje odnošaje. Če kje konservativem ni na svojem mestu, gotovo ni ob tem uprašani. Ako bi veljalo to načelo, ne bi se nikdar smela zidati — kaka nova cerkev. Pred letom 1847 tudi ni bilo VI. župne cerkve, sedaj pa se vender gradi v Rocolu. Zakaj? Zato, ker je cerkev ta postala nujna, neobhodna potreba! In zakaj je postala potrebna? Zato, ker se je številno razmerje mej tukajšnjim prebivalstva toli premenilo. S takim prispodabljanjem preteklosti se sedanostjo se ne dokaže čisto nič.

Največje presenečenje sam pa je „Slo-

venec“ pripravil s tem, da se sklicuje na propovedi — v Rojanu in pri sv. Ivanu. G. dopisniku v čast nočemo misliti, da je dobro in trezno mislil, ko je napisal ta argument, kajti ako bi bilo tako, morali bi ga meriti z istim vatlom s katerim merimo gospódo na magistratu. Dá, gospóda na magistratu stoje na istem krivičnom stališču! Leta in leta prosjati jo že stotine in stotine slovenskih meščanskih starišev za jedno slovensko osnovnošolo, a odmev tem prošnjam je vedno jedén in isti: vsajimate slovenske šole v Rojanu, pri sv. Ivanu, v Bazovici itd. Da je to stališče povsem krivično, dokazali smo že sto in stokrat. Kakor pa je krivično goniti slovensko meščansko dečo v šole okoličanske, istotako krivično je, odpravljati meščanske vernike v cerkve po okolici. Ako zahtevajo okoličani jezikovno ravnopravnost v prvostolnici cerkvi pri sv. Justu, je umevno, in imajo v to dovolj tehničnih razlogov, a naobratno zahtevanje, da bi morali namreč meščani — hotoči Boga častiti po svoje — zahajati v okoličanske cerkve, je krivično in se ne da z nobeno strani opravičiti. Žalostno, žalostno, da se postavi list, kojega glavni namen je braniti in čuvati katoliške interese, na isto stališče, na kojim stoje gospóda, zahtevajoča — sežiganje mrličev. Vidiš, dragi čitatelj, v kake nedoslednosti in protislovja zaide vsakdo — drugače ni mogoče, — ako proti lastnemu interesu, hoče zagovarjati stvar, koja je v korist izključljivo le — nasprotniku.

Mi bi sicer „Slovincu“ lahko čisto na kratko odgovorili, da je on sam dotično naredbo visokočast. škofjskega ordinarijata s prvega kot neverjetno označil. Kar se mi pa neverjetno zdi, mora vsakako biti nenaravno, neutemeljeno — in torej tudi škodljivo. Sicer pa: potrpite malo! Čez leto dni bode morda drugači

sodili, nego sodite danes. Jeli pa dotična naredba verskemu čutu na škodo ali ne, izveste morda najpoprej — v katoliškem društvu tržaškem. Ogenj in žveplo bi letela na nas, ako bi hoteli reproducirati besede, koje so v našem upravnštvo izustili možje — zdroli možje — koji so bili dosedaj mej najgorečnejšimi člani katoliškega društva. Smelo trdimo, da je ob tem uprašani ogromna večina slovenskih vernikov — vernikov! — solidarna z nami.

„Iz rečenega se vidi — pravi gosp. dopisnik —, da odredba škofjskega ordinarijata o slovenski propovedi ni na škodo veri, da ne zatira narodnosti slovenske, da ne krati slovenskega življa. Zatorej gospóda pri „Edinosti“ in drugih listih, ne begajte naroda in ne motite ga, kajti to bode njemu na škodo in Vam ne v korist.“

Ohó, kaj pa to?! To se čuje nekako kot grožnja. Su-li morda še kaj kuha? Po vsem, kar smo v novejšem času doživeli v Trstu — in drugod, je vse mogoče. No dobro: mi smo na vse pripravljani, toda zatrjujemo opetovano, da ne odnehamo v borbi za narodna načela, dobro vedoči, da s tem ne grešimo proti cerkvenim naukom.

Tudi v tem tržaškem dopisu nalezeli smo na stereotipno očitjanje „Slovincem“ — da pišemo nedostojno. Na to očitjanje odgovorili smo že čestokrat; za danes naj zadošča izjava: ako je pisava našega lista nedostojna, potem nam je brez ovinkov pripoznati, da ne vemo, kako se dostojno piše. Morda se potrudimo za nekoliko dni v Ljubljano, da si razširimo nekoliko obzorje svoje v tem pogledu, kajti tam imate višjo učilnico za priučevanje dostojne pisave; najnovejša polemika ob predmetu „Kdo seje?“ (ali dobro bi bilo, da tudi uprašate: „Kdo bode

želp?) podala nam je sijajnih dokazov o sijajnih vseh na višjem učilišču tem.

Da hočemo nadvladati škofo je bosa fraza, preračunjena za vse one, ki so takó srečni, da „Slovincem“ ne le zanje piše, ampak tudi misli. Kritikovali smo pač, a storili smo vselej v dostojni obliki; te pravice pa si ne damo hratiti. Ako nam velja očitjanje, da hočemo nadvladati škofo, ker se ne moremo spoprijazniti z nesrečno to naredbo, potem ga hočejo nadvladati tudi oni duhovniki, ki o naredbi tej tako sodijo, kakor mi; ga hoče nadvladati tudi sedanji g. župnik, ki se je — kar je menda tudi „Slovincem“ povedal — naredbi odločno uprl in slednjič ga hoče nadvladati slavni „Slovincem“ sam, kajti tudi njemu se je stvar s prvega neverjetna zdela. Torej smo v pošteni družbi, ali ne?!

„... da cerkev ne pozna le enega naroda, temveč vse in je vsem ljubeznjiva mati, da škofje kronovin z meščanim prebivalstvom niso pastirji le enega naroda, ampak vseh, kolikor jih je škofiji, da jim mora biti pravičnost do vseh prvo načelo, da po vzgledu sv. Pavla morajo objeti vse svoje ovčice, so-li Slovani, Lahi, ali Nemci, da vsem morajo biti vse.“

Dobro, dobro, podpišemo tudi mi z obema rokama: sijajnejše obrambe za svoje postopanje ne bi si bili mogli sami napisati. Dá, pravičnost do vseh mora biti prvo načelo — in če prav bi to stalo 5000 gl. na leto.

Čuden mož je ta gospod dopisnik; ne beli si las radi tega, ali napiše jedno protislovje več ali manj. Naprvo nam z vsó zgovornostjo svoje brani naredbo — napravil je v ta namen celó ekskurzijo v predoseminštiridesetletno zgodovino — kot pravično, utemeljeno in neškodljivo, potem pa prizna — in kako najvno! —, da se je ordinarijat umaknil sili. Ako

ušes, ko je gospod župnik napravil monotonni uvod: „V zakrament sv. zakona želita stopiti...“ Vsi, tudi možki, razven jednega, so se čudili, kako je mogoče, da se kdo ženi ali katera možji, ne da bi bilo poprej kaj slišati. Krošnjarji, cunjarji, perice morajo to noč poprej raznesti do vseh ušes, potem je šele ženitev po „postavi“. V tem slučaju je pa nekdo prvi paragraf te postave svojevoljno prelomil, in le najbližji sosedje okolu župnišča vedeli so že v soboto večer, da se mislita uzeti Črnetov Janez in Srebotova Marijčka.

To je pri Trčkovih imelo tako slab nasledek, da o poludne prišedši od maha ni mogel nobeden jesti; najbolj se je pa kosilo upiralo seveda Šimenu. Očeta njegovega je ta novica tudi vidno porazila. Nekolikokrat je dregnil v skledo, potem je pa vstal in vidno zamišljen odšel v hlev pogledat okolu živine. Bilo mu je veliko ponižanje, da Srebotovih nobena ne mara Šimona. Vsekako je treba nekaj ukreniti. Fanta treba oženiti in sicer takoj, da ošabni Srebot in njegova dekleta spoznajo, da Trčkovi tudi brez njih za nevesto niso v zadregi. Še danes mora kedo po Kodreta; takoj, takoj mora priti, in še danes treba iti snubiti druge neveste. A kam?

(Konec prih.)

PODLISTEK.

Kako si je Kodre pomagal.

Slika; napisal Ivo Trošt.

II.

(Dalje.)

Od Trčkove hiše gre vozna pot za hribom kake pol ure daljave do Srebotu; steza bližnjica je pa naravnost preko hriba mimo Tomaževih. Poslednjo pot izvolijo si snuboki. Kdo bi neki cepiljal okoli tako daleč? Ko so bili vrh hriba in so že videli v dolinici pod seboj Tomažovo hišo, stala je mati Tomaževka na hišnem pragu in metala zrnja kokošim. Zagledavši naše tri moške, zakadi pest zrnja med kuretino, zgine v hišo in kmalu je stala poleg nje na pragu tudi hči Manica in tudi ona krmila kokoši. Brž ste uganili, kaj namerjajo, odkod in kam. Le Maničen sklep se je bistveno ločil od materinega. Manica je mislila: jaz ali pa nobena druga. Zato se takoj umakne v hišo, steče v svojo sobico in priveže čist kot sneg bel predpasnik ter čaka. Toda Manica čaka, čaka, a ničesar ne dočaka. Nestrpnost jo žene k oknu, da pogleda, kaj da jih tako dolgo ni. A kako se začudi, ko vidi, da stopajo snuboki lepo mirno mimo hiše po stezi

naprej. Nič ni vedela kaj početi. Najraje bi se pač jokala. Lepa ni bila Tomaževa Manica, a tudi grda ne. Pridno in pošteno dekle je, a ker ni bogata, ne meni se nikdo zanjo. Dostokrat je že srečala Trčkovega Šimona in vselej jo je prijazno obročil in vselej se ji je zdelo, da jo Simon po strani pogleduje in se ji prijazno smeje. Tudi oni dan ni verjela, ko so ji pravili, da zahaja k Srebotu, nikakor ji ni šlo v glavo. Danes pa, danes je vse res. Pogledjmo, kaj delajo snuboki pri Srebotu.

Za mizo sede vsi trije in oče Srebot je dober kmetovalec in sploh slovi kot mož na jeziku in — v žepu. Vino in hleb kruha imajo pred seboj. V kuhinji se pa Ivanka vrti okoli ognjišča, in Kodretu je nos že naznanil, da bodo dobili tudi kaj cvrtega. Starejša hči sedi po očetovi želji poleg gostov in pogleduje zvedavo zdaj Šimona, zdaj Črnetovega, največkrat pa — Kodreta. Najraje bi bila namreč vedela, komu misli godec snubiti. To priliko je uporabil Črnetov Janez in opazoval lepo Marijčko, da bi mu utegnil kedo že v greh šteti. Črni lasje kot jelovje v cesarskem vrhu, modre oči kot v jutranji rosi se kopajoča njiva cvetočega lanu in žareče vrtnice na lepih ličicah, kaj takega Janez še v nemškem Gradcu ni videl vsak

dan. Res, Marijčka se mu je zdela lepša kot vse ženske, kar jih je še videl na svetu.

Kodre začne s strašno imenitnim poučkom, da so prišli v imenu Trčkovega očeta in za pošteno Trčkovo hišo. Tedaj pa dekle zardi, vstane in steče od snubokov, da je vsa prigovarjanja očetova niso mogla več nazaj pripraviti.

„Če bi bil Črnetov, pa bi šla, tega pa ne maram“. Tako se je odrezala in odšla iz hiše proti gozdu, od koder je ni bilo do trdne noči. Sestra Ivanka je morala sama streči gostom. Simon jo pokliče pit in praša, če bi ga ona marala. Dekle se mu pa iztrga in reče, da ima že drugega, če tudi ni bilo res.

Snuboki so naglo nekaj pojedli, nekaj popili in se kmalu razšli z različnimi mislini in skrbmi. Kodretu je bilo žal, da niso več jedli in pili pri Srebotu in pa kako bi se vender dalo kaj zaslužiti pred sv. Katarino. Trčkovega Šimona je skrbelo, kaj bo očetu povedal, zakaj ga Srebotové ne marati in kam pojde sedaj nevesto iskat. Nevesto mora dobiti, saj je oče tako rekel oni dan. Črnetovemu pa ni hotela iz misli — Marijčka.

V župnijski cerkvi p—ski so tisto nedeljo potom ženske odmikale rute od

se je visokočastiti ordinarijat še le sili umaknil, je s tem rečeno, da se mu stvar vendar ni tako pravična zdela, kajti nikakor si ne moremo misliti, da bi pri taki korporaciji trebalo še le sile, da se uvede kaka pravična in koristna stvar. Sicer pa je nedavno „Slovenec“ sam postavil načelo (seveda je to veljalo samo sedanjemu župniku pri sv. Justu.) da bojevniki ne sme vreči puške v koruzo, ampak da mora vetrati na bojišči. Kako to, da pa sedaj zagovarjate to umikanje pred „silo“?!

Le še par resnih besedi. Tenor vseh „Slovenčevih“ izjav ob tem uprašnji je tak, kakor da bi se ljudstvo niti ne bilo brigalo za vso to zadevo, da je nismo mi hujskali in razgrevali. Gospôda, proti temu protestujemo.

O stvari smo prvokrat spregovorili v poročilu svojem o dotični seji mestnega zbora. In takrat smo le golo registrovali, kar je župan mestnemu zboru prijavil, ne da bi bili pridodali niti besedice lastnega komentarja. To je zadoščalo, kajti koj drugoga dne šla je kljuka vrat našega uredništva iz roke v roko in vse je zahtevalo odločno, da se mora kaj zgoditi. In vsi ti dopisi, ki polnijo naš koš!!! Ako se je visokoč. ordinarijat umaknil sili, smo se pa mi umaknili dvojni sili: svojemu prepričanju in javnemu menenju. In vediti gospôda, da s tem še bolj razburjate naše ljudi, ako trdite, da jim ni na vsej zadevi nič ležeče, ampak da so le našantani. Ljudstvo čuti razžaljenje, ki tiči v teh vaših trditvah.

„Lega Nazionale“.

Vsakemu je znano, da je boj, kojega bijemo mi Slovani za narodni svoj obstanek, zgolj boj za obrambo in da so nam agresivni nameni do cela nepoznani. Mi zahtevamo le to, kar je naše: po ptuji lasti ne stezamo prstov svojih. Poseben karakteristikon slovanske nravi je ta, da je Slovan prekrotak in premehak; svojstvi ti sti menda poglaviti krivdi, da po marsikod, kjer se je nekaj raztezala njega last, so mu sedaj v lasti — le grobovi. In še danes smo, bodisi v političnem, ali uradnem, ali trgovskem življenju popustljivi do skrajnosti. Od tod izvira velik del krivde, da so nasprotniki naši v boji proti nam tako drzni, ker vedo, da se mi navadno — umaknemo.

Drugačni so narodni naši nasprotniki — Nemci in Italijani. Tem poslednjim je narodno načelo ob vsaki zadevi suprema lex. Uveljavili so jezik svoj v vseh strokah javnega življenja; oni molijo, oni se uče, oni uradujejo, oni dopisujejo, oni trgujejo v svojem materinem jeziku, to je: nemški, odnosno italijanski. Narodu, kojega dičijo taka svojstva, je že sam po sebi zagotovljen narodni obstanek; ni je sile na svetu, koja bi mogla raznaroditi zaveden in žilav narod.

Pretili torej Nemcem in Italijanom kaka nevarnost v narodnem pogledu? Ne in ne! Nemcem absolutno ne, Italijanom v obče tudi ne; ali za avstrijske Italijane bi utegnili po njih lastni krivdi kedaj priti časi, ko si morda požeje — naše pomoči. Toda zadeve te se hočemo pozneje dotekniti.

Ako pa Nemcem in Italijanom ne preti nikaka pogibelj gledé na narodni njih obstanek, čemu so si — uprašujemo — osnovali društvo Schulverein, odnosno Lega Nazionale? Na uprašnje to dobivamo navadno odgovor, koji ne odgovarja resnici, kajti lastna obramba je le pretveza, pod kojoj se skrivajo narodne sebičnosti agresivni nameni. Naj-li govorimo o nemškem Schulvereinu? Vse delovanje tega društva in njega namene označujeta najbolji naslednji notoriški istini: da osnolja šole svoje največ po slovan-skih krajih — tu torej ne more braniti nemške krvi, ker je ni — in pa da do-

biva podporo — iz Berolina. Čemu torej podpora iz Berolina? Kje je drzneš, ki bi mogel trditi, da je v Avstriji nemški živelj v pogibelji? Narodnost Nemcev v Avstriji zagotovljena jim je po njih številu, po njih kulturi, po državnih osnovnih zakonih; prednost pa jim zagotavlja predsodki do nas Slovanov in — stare birokratiške navade in razvade. Čemu torej — uprašujemo še enkrat — podpora iz Berolina in čemu društvo Schulverein sploh? Podpore iz Berolina naperjene so zgolj proti drugim nenemškim narodnostim.

Taka je tudi z naslednjo ranjoi Pro patriji: z Benjaminom mej nasprotnimi društvi — z italijansko „Lega nazionale“. Tudi tega društva pravila govore sladke besede o narodni samoobrani; ali besede te so — kakor pri nemškem Schulvereinu — le gola pretveza, ker ne morejo z resnico na dan, dobro vedoči, da se takoj zapletejo v konflikt se zakoni, ako bi hoteli ali se silo ali pa po drugih ovinkih uresničiti namene, koje faktično goji društvo „Lega nazionale“, ta naslednica zloglasni „Pro patriji“. Trebalo jim je torej krinke, pod kojoj je moči skrivati škodoželjno in nagrbnčeno svoje lice, in krinke ta je uprav društvo — „Lega nazionale“. Gospôda, stoječa na delu naših Italijanov, nam propovedujejo bajko o pogibelji, preteči italijanskemu življu. Ali od kod preti nevarnost? Od Nemcev? Gotovo ne, vsaj so v tem hipu — povdarjamo: v tem hipu kajti uverjeni smo, da ostane tako le toliko časa, dokler se bode zljubilo — istim Nemcem — vsaj so, pravimo, vaši somišljeniki in sobojevniki! In tudi če ne bi bilo tako, vsaj vas za sedaj na to stran branimo — mi! Ne smejte se: baš mi smo onizid, ob kojem se razbijajo silnega germanstva peneči valovi, da ne morejo pluskati — ob vas! Tudi o tem spregovorimo kasneje.

Pretili nevarnosti Italijanom od vladne strani? Kdo bi se hotel osmešiti s tako trditvijo?! Poglejte le v cerkve, šole in urade in uverite se, da gospôda Italijani povsodi sede na mehkem. Ščitijo jih zakoni, koji se izvajajo železno doslednostjo, ako gre za njihovo korist; ščitijo jih na drugi strani stare tradicije, da-si ne poznamo š., s kojim bi se dale opravičiti te stare tradicije; ščiti jih vsa evropska konstelacija in ščitimo jih najbolj mi sami se svojim mehkim značajem. Z naše strani jim gotovo ne preti nevarnost, zakaj vse roke imamo polne dela, da bi si ohranili vsaj to malo, kar je naše. Boga bodemo na kolenih hvallili, ako otmemo naše duše in je ohranimo narodnosti svoji; kamo-li da bi hoteli posezati po ptuji lasti! Za take namene nam nedostaje sredstev in prepotrebne enerzije. Kaj hočejo torej, čemu si osnolvajo društva, kakoršno je društvo „Lega Nazionale“? Kakor nima društvo Schulverein se svojimi zlobnimi in na škodo drugih preračunjenimi nameni ni po človeških ni po božjih postavah pravice do obstoja, tako je tudi društva „Lega nazionale“ življenje ne le brezpotrebno, ampak upliva tudi silno neugodno na mejebojno življenje avstrijskih narodov; torej je škodljivo. Italijanom ne treba posebnega šolskega društva v obrambo svoje dece, koje dece narodnost čuvajo vsi javni činitelji kot zenico v očesu. Čemu torej, čemu? O namenih pokojne „Pro patrije“, odnosno v uporabi lepih svot, koje je društvo to nabralo za „šolske namene“, povedala bi nam zgodovina političnih in narodnostnih bojev po Istri — ako bi se kedaj pisala — zanimivih podatkov — podatkov, koje ne bi mogli spraviti v sklad s pravili, bodi si katerega šolskega društva. Ne lastna obramba, ampak prisvojevanje ptuje lasti je oni notranji nagon, ki prevejava vse sedanje gibanje mej Italijani in kojega najnovejši pojav je osnova društva „Lega nazionale“.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 14. avgusta došel je v Prago vlak s 500 obrtniki dunajskimi. Vodja izletnikom je bil poslanec Schneider. Mej člani je bilo tudi več mestnih svetnikov in članov okrajnih zastopov. Mi sicer ne odobrujemo vsega, kar počenjajo antisemiti — kajti mlada politička stranka so in jim treba še obilo šole — ali veselimo se je, ker žnjo se je ustvarilo neko protitežje demoralizovanim nemškim liberalcem. Simpatični so nam tudi za to, ker je v njih vrstah masa nižjega ljudstva — obrtnikov. Sklep njih, da obiščejo praško razstavo, je posebno hvalevreden, kajti kolikor bolj se bodo narodji mej seboj spoznavali, toliko primernejše bodo cenili drug drugega; v tem razmerju pa bode padala veljava nemško-liberalnih hujskačev. Gotovi smo, da je vsak dunajski udeležnik izleta v Prago ponosel domov vse drugače nazore o narodu češkemu nego jih more in mora crpiti iz dunajskih židovskih glasil, kajti prepričan se je, da razstava ta ni kak „Jahrmart“, kakor se žaljivo izražajo nasprotniki naroda češkega, ampak da je razstava ta povzdignila narod češki mej prve kulturne narode v Evropi. Skrajni čas pa bi bil, da se zruši nemško-liberalna aroganca, ki se javlja v tem, da bi hoteli vladati tudi tam, kjer nimajo v to prav nikake pravice. In kakoršni so veliki gospodje na Dunaji, taki so tudi njih podrepice po drugod. Tako na pr. bi hoteli celo na Kranjskem gospodovati in napadajo strastno tamošnjo deželno vlado — o kateri pa nikarte misliti, da Bog si ga vedi kako pretežira Slovence —, ker jim je na poti. Uradni list „Laibacher Zeitung“ odgovarja na taka neosnovana zahtevanja nastopno: „Glasilu kranjskih ustavovercev bi zaklicali: le mirno, le mirno! kajti pregovor pravi, da le redkokedaj sledi kaj boljšega, posebno tako dolgo ne, dokler je na Kranjskem le 30.000 Nemcev in skoro 500.000 Slovencev. Ti poslednji so tudi državljani in dobri patrijotje, kojim ne pripadajo samo dolžnosti nasproti državi, ampak tudi pravice, zajamčene po ustavi — pravice, koje vlada vzlic „preobrata na Dunaji“ ne prezira in je ne bode tudi v bodoče prezirala.“ Ali ne bi bilo dobro, ako bi ljubljanski uradni list lepe svoje nauke privoščil kolegom svojim na pr. v Trstu, kajti tudi tu nas je lepo število, ki smo državljani in dobri patrijotje, a tržaška vlada nima menda tako tajnkhi čutil za take stvari, kakor bi trebalo. In tudi na Koroškem nimajo po razmerju narodnosti prav nobene pravice do absolutne nadvlade. To nam dokazuje vspeh zadnjega ljudskega štetja. V „Slovenec“ čitamo, da so na Koroškem našeli 254.597 Nemcev in 101.030 Slovencev, malone tretjino torej. Te številke govore dovolj jasno, posebno pa, ako pripomnimo, da so ljudsko štetje vršili Nemci kakor so hoteli. Tretjino prebivalstva v deželi tudi nekaj velja, ali bi morala veljati.

Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja, da je Nj. Veličanstvo zaukazalo, da se državna spodnja gimnazija u Roverdu in Kotoru in državna spodnja realka v Steyru zopet popolnijo po sucesivnem otvorenju višjih razredov. Kombinovana državna srednja šola v Kutnihori premenise v normalno višjo realko. Občinski gimnazij v Schlanu vsprejme se v državno upravo. S tem bi bili izbrisani zadnji sledovi glasovite Gautschove naredbe — izvzemši gimnazij v Kranji. Nas Slovenec merijo vedno z drugim vatlom.

Dne 15. avgusta vršilo se je v Zagrebu otvorenje „Gospodarske in gozdarske jubilarne razstave.“ Slovesnemu činu prisustvovali so ban Kuhen-Hedervary in ministra Baross in Josipovič. Osobito krasna je gozdarska razstava. Tudi domača industrija je bogato zastopana.

Državni zbor ogerski odložen je do 3. oktobra. Razšli so se kislim obrzi.

Vnanje države.

Ruski prestolonaslednik vrača se od svojega potovanja. Dne 16. avgusta došel je v Moskvo.

Knez bolgarski Ferdinand slavil je dne 14. avgusta četrto obletnico svojega vladanja. Tema povodom bila je v taborišču poleg Sredca zahvalna služba božja in parada. Mnogo kadetov so postali častniki.

Nj. Veličanstvo cesar Fran Josip doposlal je kralju srbskemu v spomin jako lepo svojo sliko.

Dne 17. avgusta sešel se je v Bruselji mejnarodni delavski shod.

DOPISI.

Iz Kanala dne 14. avgusta 1891. [Izv. dop.] (Napredek in razmere kanalskega okraja pred 30 leti.) Kdo se ne spominja kako smo se bali in tresli, ko smo imeli kaj opraviti v sodnji, kako so takrat c. kr. uradniki po italijanski ali po nemški zarezali nad stranko, posebno na ubogega trpina-kmeta, ker ni vedel in ni razumel kaj se mu veleva. Kako pa dandanes? Oh, kako so se časi v 30 letih spremenili! Glej dragi mi čitatelj, kakor si imel v tistim času strah stopiti pred sodnika ali drugo uradnike, imaš dandanes veselje, kajti uraduje, preiskuje in rešuje se nam po vsej moči slovensko, od prvega do najzadnjega uradnika; tako pri sodišči kakor pri davkarji se ne sliši govoriti drugače se strankami kakor vse le po slovensko, po domače; uradniki so nam pravični, prijazni in potrpežljivi, da enakih ni bilo že mnogo let v Kanalu. Ljudstvu je ustrezno in v malih besedah, ako le mogoče, poravnano. Ljudstvo je toraj v tem oziru popolnoma zadovoljno; s tem se je spolnila želja našega presvetlega vladarja: naredite mir med mojimi narodi! S tem je tudi ustrezno udanemu in zvestemu ljudstvu mogočne Avstrije.

Vdobilni smo novega davkarja v osebi gosp. Kofola. Dobro nam došel! Že predno so ta gospod nastopili svojo službo v Kanalu, že se je raznesla vesela novica: zopet dobimo dobrega gospoda. Nadejamo se, da se naša nada uresniči. Iz dna svojih src kličemo: Bog živi naše sedanje c. kr. uradnike sl. sodišča in davkarje, ter da jih ohrani še mnoga leta med nami! Bog pa naj tudi nam podložnim daruje pravi um in pamet, da bodemo znali ceniti in spoštovati take uradnike, da si ne moremo boljših pozeleti.

Drugi napredek je za nas, da prihaja vsak petek v Kanal gospod dr. Vinci, odvetnik iz Gorice. Le-ta gospod nam je prijazen in je popolnoma vešč slovenskemu jeziku (Če je res? Op. ured.) tako, da mu lahko zaupamo. Koliko zamude, koliko denarja so morale prej uboge stranke potrošiti glede na to, da so morale potovati v Gorico. 20 do 25 gld. zahtevali so nekateri, najbrže židovski odvetniki, kadar so prišli za stranko k obravnavi v Kanal. Iz tega je jasno, koliko nam je sedaj prihranjeno, ker imamo večšega odvetnika koj pri rokah. Isto tako dobimo v kratkem novega notarja, ki bode stalno bival pri nas. Tudi s tem nam bode pomagano, ker se bode strankam v notarskih zadevah lahko točno postreglo.

O kanalskih razmerah bi se dalo marsikaj pisati, ali kaj hočete: pomagalo bi tako ne. Nek občinski starešina se je nedavno izrazil: „Kar mi sklenemo, je kakor bi sam h . . . sklenil!“ S tem je zadosti rečeno. Letina je še precej ugodna, pridelalo se je tu pa tam vsacega po nekoliko, vendar pa kmet ni zadovoljen, in ni Bogu hvaležen za to, kar mn podeli. Blaga imamo, pa denarja ni, tožijo ljudje. Seveda: radi bi obilo pridelali potem pa vsejedno drago poprodali. V nadi, da cene poskočijo, čaka in čaka, dokler se mu blago pokvari.

Pri nas smo torej hvala Bogu še precej zadovoljni, samo tovarno bi trebali koja bi nam denarje kovala, potem bi bili morda bolj srečni, kakor oni naši bratje, koji so se preselili v Ameriko.

Vox populi.

Različne vesti.

Nj. Veličanstva rojstni dan slavil se je v Trstu na prav dostojen in sijajen način. Na predvečer priredila je vojaška godba prva slovesen obhod. Na velikem trgu proizvela je par komadov ter potem svirala pred namestništvom cesarsko pesem. Godbo je spremljalo na tisoče občinstva, ali na trgu smo skoro čisto pogrešali znano tržaško elegantno gospodo. Gospoda ne zamude nobene prilike, da ne bi pokazali svojega mišljenja. — Ob 9. uri zapuntil je velikansk spreved veliko vojašnico. Spreveda so se udeležila razna patrijotična društva, mej temi tudi „Delalsko podporno društvo“ se zastavo. Pred namestništvom svirali sti godbi „Cesarako pesem“, rakete so švigale v zrak; predsedniki, odnosno odborniki posamičnih društev so pa zaklicali „živio“ odnosno „evviva“ presvetleomu cesarju, kojim vslikom se je občinstvo navdušeno odzvalo. V nadaljnjem sprevedu do stanovanja vojaškega poveljnika nagromadilo se je na tisoče in tisoče občinstva, koje pa nikakor ni zastopalo onih, ki v Trstu igrajo prvo vijolino. — Obe slovenski podporni društvi razobesili sti zastavo. Vsa luka bila je sijajno razsvetljena lampijoni in bengaličnimi ognji; po mestu pa je bilo te malo poslopj razsvetljenih, v ulici Via Caserma razsvetlilo je n. pr. samo „Tržaško podporno in braloo društvo“. Nereda se ni dogodilo nobenega. Včeraj ob 8. uri zjutraj imeli so veterani sv. mašo v cerkvi sv. Antona novega. Ob 9. uri pa je bila pri sv. Justu slovesna služba božja, koja je daroval stolni prošt dr. Šuš in koje so se udeležili načelniki mestnih, državnih in vojaških uradov. Po službi božji zapel je prevzvišeni vladika tržaški zahvalno pesen.

Zvečer pa je društvo „Austria“ priredilo patrijotično slavnost, koje se je udeležilo toli občinstva, da so bili vsi prostori „pri zelenom hribu“ natlačeno polni. Mej udeležniki so bile tudi deputacije „Trž. Sokola“, političnega društva „Edinost“, „Del. podpornega društva“ in „Trž. podp. in bralnega društva“.

Visok gost. Grški princ Nikolaj došel je dne 18. avgusta opoldne v Trst ter se odpeljal zvečer na Dunaj.

Imenovanje. Titularni višjega sodišča svetnik Dominik Sciolis imenovan je pravim višje deželne sodnije svetnikom. Gosp. Sciolis vodil je skozi več let porotne obravnave.

Umrl je bivši češki poslanec grof Lažansky.

Delalsko podporno društvo praznuje dne 23. avgusta obletnico blagoslovljenja društvene zastave z slavnostjo, razdeljeno v dva dela: I. Zjutraj ob 7½ uri zberó se udje in odborniki v prostorih društva Via Molin piccolo št. 1. Od tod odidejo z godbo, društveno zastavo in odborom na čelu v cerkev sv. Antona novega, kjer jih pričakujejo v svečanih oblekah udinje in odbornice. Točno ob 8. uri začne sv. maša, pri kateri pojejo peveci „Slovenskega pevskega društva“ skladbo „Slava Stvarniku“; po sv. maši vrnejo se udje in odbor, spremljevani z godbo, istim potem v društvene prostore pohraniti zastavo; potem se razidejo. II. Popoldne je v okinčanem vrtu „Mondo nuovo“ veselica, katera začne ob 6½ uri in traja do polnoči. Pri veselici sodelujejo peveci in godba; poskrbelo se je tudi za umeteljne ognje. Program veselici je naslednji: 1. Jenko: „Naprej“, godba. 2. Sommer: „Valček“, godba. 3. Brajša: „Koračnica“, poje moški zbor. 4. Nagovor predsednika; po katerem

bode svirala godba „Cesarako pesem“. 5. Umeteljni ognji. 6. Zajc: Finale iz opere Nikola Šubić-Zrinjski“, godba. 7. * * *: „Ladja“, osmospev. 8. Eisenhut: „Večer na Savi“, valček, godba. 9. B. Ipavic: „Pozdrav“, mešani zbor. 10. Umeteljni ognji. 11. Mozetič: „Kvadrijla po slov. napevih“, godba. 12. Ipavic: „Slovenska pesem“, poje zbor. 13. Novotny: „Hitra polka“, godba. 14. Rieder: „Potpouri po slovenskih napevih“. NB. Odprto je tudi kegljišče, kder se igra na dobitke. — Ustopnina za osebo 20 nč. (Nad 10 let stari plačajo 10 nč. ustoppnine) Podpisani odbor se neveda, da se družabniki in družabnice, kakor tudi drugi prijatelji društva, mnogoštevilno slavnosti udeležijo.

ODBOR.

Za družbo sv. Cirila in Metoda na kroglo zgubili „ščapini“ 75 kr.

Konec šolskega leta v otroškem vrtu v Rojanu se je vršil v sredo 12. t. m. na slovesen način. Ob 7½. uri so se zbrali otročiči v prostorih imenovanega vrta „Družbe sv. Cirila in Metoda“ ter potem odšli skupno k sv. maši, katera se je pričela ob 8. uri. Konec sv. maše so zapeli pevci „cesarsko“ in otročiči so odšli zopet v vrsti po dva in dva v prostore otroškega vrta.

Tu se je pričelo najprvo z molitvijo, potem s petjem, telovadbo i. t. d. Pri vseh predmetih odgovarjali so otroci posamezno in skupno ter to popolnoma glasno, neustrašljivo. Veselje je bilo tudi videti, kako lepo so znali risati (poklicani k tabli) raznovrstne kote, ter potem odločno povedali imena vseh dotičnih črt. Tudi v tej stroki so odgovarjali otročiči posamezno in celokupno. Enako so vedeli povedati tudi o peterih delih sveta, ter naštevati dotična imena. Pisec teh vrstic je popolnoma prepričan, da v zadnjih dveh strokah, potem še v molitvi in petju, ter gotovo še v čem družem — so ti otročiči bolje izvežbani, nego okoličanskih starišev otroci, kateri obiskujejo prva dva razreda ital. paralelk na okoličanskih ljudskih šolah! Za mnogovrstim izpraševanjem zapeli so otročiči zopet nekoliko pesni, potem pa deklamovale nekatere deklice, in dečki — vse s tako gotovostjo in odličnostjo, da se jim je vse čudilo, in da se je mnogoterim zdel neverjeten tolik uspeh teh otročičev! — Zatem zahvalila se je vrla in menda nedosegljiva deklica g. Čokelja v primernem dolgem in prelepem govoru, z odločno besedo vsem onim gg. dobrotnikom, kateri so podpirali v teku leta, in skrbeli za nje — male otročiče, — ter enako odboru podružnice na Greti in slavnemu glavnemu načelnikstvu v Ljubljani. — Uspeh otročičev tega otroškega vrta je krasen; med časom označene slavnosti zalile so solze oči nekaterim navzočim okoličanskim materam ter enako i nekemu navzočemu staremu gospodu. To priča pač, da pisec teh vrst ne sodi previsoko — in da omenja le popolno istino, poročajoč o sklepu šolskega leta imenovanega otroškega vrta. — Otročiči končali so tudi tu, kakor pred v cerkvi, s cesarsko pesnijo. — Prvomestnik podružnice na Greti, g. Drag. Martelano, izrekel je na to svoje veselje na lepem udeležanju domačih okoličanskih mater. On upa, da so se danes matere zadostno prepričale o napredku svojih otročičev ter o koristi otroškega vrta. Nekatere matere so zadovoljno pritrjevale tem besedam, (prikimajoč z glavo). Govornik omenja še, da bodo s pričetkom prihodnjega šolskega leta otroci prosti plačevanju mesečine — a dotičnim imovitejšim starišem bodo na prsto voljo dano podpirati naš vrt, in „Podružnico na Greti“. Vseled zgoraj navedenega, in vseled tega upa govornik, da bodo pošiljale domače matere prihodnje leto še pridneje svoje otročiče v otroški vrt in da bodo poročale o uspehu našega otroškega vrta tudi ostalim domačim materam. Konečno povabi prvomestnik matere ter ostale navzoče, da si ogledajo razstavo del otročičev in naznanja sklep šolskega leta tega otroškega vrta. — Držati se je vedno izreka:

„Čast, komur čast! — a v tem obziru si jo je zaslužila v polni meri gospodičina vrtarica Irma Pabijani!

Preselitev. Z dnem 23. avgusta t. l. preseli se tiskarna Dolenc v hišo št. 2, piazza della Caserma. (Nasproti hôtela „Europa“). Uhod je iz ulice „Pesa“.

Za VI. župno cerkev nabralo se je do sedaj 32.817 gl. 56 kr. Nadaljnje prispevke vsprejemajo v škofjski pisarni, odbor in župniki vse škofije.

Mrmranje proti znanemu škofjskemu odloku je mej našim slovenskim življem zmirom živejše. Vest, da je škofjstvo — seveda pozneje — odredilo, da se uvede jutranja slovenska propoved v cerkvi sv. Antona starega, ni nikogar razveselila, kajti vsakdo želi, da ostane pri starem ter da ostane slovenska propoved v prvostolnici, katero spoznavamo vsi za središče škofije. Kaj pa porečejo srboriti dr. Spadoni in drugi branilci „del puro si“ v tržaških cerkvah, ako se uvede nova slovenska propoved v cerkvi sv. Antona starega, iz katere bi radi izpokali še popoldansko slovensko propoved in večernice, koje že zdavna napadajo kot „seoncio“ za tržaško velelaško mesto. V cerkvi sv. Antona starega bi pač bila prepotrebna slovenska propoved tudi ob nedeljah zjutraj, kajti pri laški propovedi ob 9. uri vidiš pač malo laških pobožnikov ter bi bila cerkev malone prazna, ako bi ne bilo pričujočih obilo slovenskih okoličank, ki obiskujejo sv. mašo ob 10 uri v tej cerkvi. To bi jim pa bilo v poseben prid, ako bi poslušale tudi slovensko pridigo. Izvestno pa magistratna gospoda ne bude mirovala, ako se v omenjeni cerkvi uvede slovenska pridiga ob nedeljah in praznikih zjutraj in škofjstvo, ki je „pro bono pacis“ odpravilo slov. propoved iz cerkve sv. Justa, razdražilo bi nehote tržaško Lahone ter doseglo namesto miru — nemir.

Božja pot na Barbano. V petek 14. t. m. zvečer odjadrala je iz Barkovelj ladija se 60 romarji na to slovečo božjo pot. Romarji so bili izključivo Slovenci, (okoličani) in pevali so odhajaje iz Barkovelj slovenske svete posmi. To se je moralo presneto malo dopadati neki vrsti ljudem, kateri vedno kriče: „Il nostro mare“ — in katerih je bilo ob tisti uri gotovo še nekaj v Barkovljah navzočih. To se godi vsako leto ob tržaškem zalivu in naši Italijani naj bodo prepričani — da se bo pri nas vedno tako dogajalo, kajti tu žive sami verni Slovenci.

V sobote zvečer ob enaki uri odhoda vrnila se je zopet ladija z romarji. No, pisec teh-le vrstic je bil do dobra prepričan, da to petje se nam nikdar ne prepreei, kakor se nam je nekje drugje.

Vreme so imeli ti romarji prekrasno tje in nazaj, enacega dočakal je le malo-kateri romar na Barbano. — Druga leta, in posebno lansko leto imeli so romarji zelo hudo vreme in so vseled tega nekoliko opustili to slovečo božjo pot. — Ob takem izvrstnem vremenu, kot je bilo letos, pa bi bilo prišlo gotovo lepo število ljudstva iz bližnje Istre — kakor na pr. že večkrat ob enakih prilikah — da se je to pravočasno objavilo v „Edinosti“. I ta božja pot je dokaz da smo mi tu doma. Da so Nemei tu doma, kakor smo mi, ukazovali bi gotovo Lahom, nam pa — ker smo premeške nravi — ukazujejo Lahi.

Iz Velikega dola se nam piše: Dne 14. t. m. umrl je tu bivši posestnik gosp. Ivan Kante. Pokojni je bil mož blagoga srca in se je vedno brigal za korist vse občine. Tem žalostneje je, da nekateri nasprotniki niti kraj groba ne pozabijo prejšnjega nasprotstva. To ni krščansko!

Hazard. Policija je v kavarni „Al monte verde“ zasačila več osob, ki so igrane „makao“; odveli so je na policijo. Ko so napisali potrebni zapisnik, so jih zopet izpustili. Žalostno je to, da so bili dotičniki sami ubogi ljudje: agenti, obrtniki in — te žaki. Varujte se prepovedanih iger!

Okradena kolesarja. O priliki nedeljske dirke ukradli so ljubljanskemu kolesarju Rudolfu Bayerju uro in verižico, nekemu drugemu kolesarju so pa kar kolesa pobrali. Britkejšega se pač ne more živi duši prigoditi nego je to, da kolesarju mej dirko kolesa ukradejo.

Gospodarske in trgovinske stvari „Black-rot“ na trtah.

Ta trsna bolezen napada osobito jagode, vendar se pa večkrat pokaže tudi na mladikah, pecljih in na perju. Ta bolezen se pokaže pred vsem s tem, da se opazi na jagodah majhna, brezbarvena okroglasta pega, ki meri komaj nekaj milimetrov v premeru. Ta pega jame naraščati ter je pozneje slabo rudečkasta, v sredi nekoliko temnejša ter je podobna onej lisi, ki nastane na roki, ako smo se udarili. To zlo se pa prav hitro širi in v enem do dveh dneh pokrije ista pega že vso jagodo, čije barva je tedaj nekako temna in jagoda ovela. Površna njena kožica je sicer še gladka, ali testnata, gobava, in ima v sebi menj soka kakor po navadi. Kožica na jagodah se jame tedaj grbančiti in postaja temnejša proti onej točki, kjer se je bolezen začela. Polagoma zmirom bolj veni; po preteku treh do štirih dni, čestokrat tudi osmih dni se popolnoma posuši ter je skoraj črne plavkaste barve. Zgrbančena kožica in jagodično meso se tedaj drže koščice, a na površju ni opaziti nobene pege. Koščice imajo svojo navadno podobo. Ob času, kader jagoda postaja temnejše barve ter se jame grbančiti, pokažejo se na nje površju majhne črne bradavice, ki so prostemu očesu vidne, ter se nenavadno hitro množé. Jagode ne odpadejo koj, temveč ostanejo še nekoliko časa na grozdu ter se ločijo od njega čestokrat z vsami ostalimi jagodami, često z večjim delom jagod ali pa samo s svojimi peclji. Black-rot pokaže se v redkih slučajih, tudi na mladih pognalcih (mladikah), peresnih pecljih ali žilicah. Na teh organih, kakor tudi na jagodičnih pecljih pokaže se bolezen s tem, da se početkom opazi neka več ali manj velika pega nekoliko odobljena, bolj dolga nego široka, temno-ovele barve. Bolj pogostoma se pokaže bolezen na peresni površini, osobito na mlajših peresih, v podobi peg, ki se zaježno pokažejo, ki so vsikdar omejene ter se nikoli tako ne razširijo kakor pege po peronospori ali trtni rosi. Te lise so svetlo-rujave barve na obeh straneh; samo redkoma se naredi luknja, ako se stanice pretržejo. Black-rot ne škoduje sicer mnogo mladikam in perju ali je jako škodljiv grozdu.

Kot sredstvo zoper to bolezen pokazala se je koristna sledeča zmes. Tri kilograma modre galice, razstopljene v 100 litrih vode; k temu se pridene toliko apnenega mleka, da ta zmes rujavo pobarva takozvani kurkumapapir, ako se je v njej namočil. Apneno mleko se naredi iz gašenega apna in vode ter se precedi, predno se je pridene vitrijolu, skozi sito, da ne zamaši luknje štrkalnice (škopilnice). Kurkuma-papir se vdobi v vsaki lekarnici.

Dunajska borza

14. avgusta.

Notni drž. dolg v bankovih	—	—	gl. 92.40
— v srebru	—	—	92.40
Zlata renta	—	—	111.75
5% avstrijska renta	—	—	102.30
Delnice narodne banke	—	—	102.2—
Kreditne delnice	—	—	287.—
London 10 lir sterlin	—	—	118.—
Francoški napoleondori	—	—	9.39½
C. kr. cekini	—	—	5.59
Nemške marke	—	—	58.02½

Razglas.

Ker radi živinske bolezni na parkljih in gobcu zadnji semenj v Boljuncu se ni vršil, vabi se p. n. občinstvo na

24. avgusta t. l.

k mnogobrojnemu obisku.

Županija Dolina, 18. agusta 1891.

Naznanilo.

Vsled dekreta dne 9. junija številka 9500—IV. naznanja visoko c. kr. namestništvo, da vsi oni učenci, kateri so bili bolni tekom šolskega leta 1890—1891 na očeh (oftalmia granulosa), se ne sprejmejo prihodnje šolsko leto v šolo, ako ne dokažejo zdravniškim spridevalom, da so zdravi. Priporočuje se tedaj vsem starišem, naj bi svoje ra očeh bolne otroke redno pošiljali k zdravniku, da ne zaostanejo pričetkom šolskega leta. —

Vodstvo

slovenske šole pri sv. Jakobu v Trstu.

Zahvala.

Podpisana družina si šteje v prijetno dolžnost se srčno zahvaliti blagorodnemu g. prof. dr. Welpnerju in gospodom zdravnikom dru. Escherju, dru. Gatorniju, dru. Fischerju in dru. Zencovichu za srečno izvršitev operacije (ovariotomie) kakor tudi za požrtvalen trud in za veliko skrb pri zdravljenju naše ljube neveste, oziroma soproge. Pristeno zahvalo izrekamo tudi vodstvu „casa della salute“ Villa „Igea“, via Navale št. 14 v Trstu za skrbno, točno in solidno postrežbo ob času bolezni.

Osvedočen o temeljitej učenosti navedenih gospodov zdravnikov in o vestnej postrežbi v omenjenem zavodu jih najtopleje priporočamo vsem onim, kateri si iščejo v Trstu ljubega zdravnika.

V Biljah, 10. avgusta 1891.

Družina Saunig.

Zahvala.

Na obilih dokazih sočutja mej boleznijo in na obilni udeležbi pri pogrebu mojega svaka

Ivana Kanteta,

umrlega v Velikemdoli dne 14. t. m. ob 8 1/2 uri zjutraj, izrekam vsem prijateljem in znancem iskreno svojo zahvalo.

Istotako se pristeno zahvaljujem velečastitemu tamošnjemu gosp. župniku, ki je pokojnika tolažil mej težko boleznijo ter se mnogokrat celo po noči potrudil, da je prihitel k postelji pokojnega.

Velikdoli, 15. avgusta 1791.

Jože Šček,

lokomotivni strojevodja.

Hiša z vrtom, vinograd in njiva, v Dolini pri Trstu,

pol ure od železniške postaje Boršt, se prestovoljno prodaja za gotovih 1200 gld. Hiša ima dvoje stanovanj, eno pri tleh, eno v prvem nadstropju, vsako po dve sobi s kuhinjo in vežo. 1—3

Več pové iz prijaznosti uprava „Edinosti“.

Krščansko-narodno tvorničko skladište

svakoverstnog brnskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proletnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svetlog sukna za odjelo	3-90—4-25
3 " " " " " "	4-25—4-50
3 " svetlog finijeg sukna za odj.	5-00—5-50
3 " " " " " "	5-00—5-50
3 " svetlog sukna " " "	6-25—7-00
3 " " " " " "	7-00—8-00
3 " " " " " "	7-25—8-50
3 " Kamarna svetlogili crnog za odjelo	10-00—12-00
3 " Kamarna crnog " " "	12-00—16-00
2-20 kosmatog sukna za kabane za odjelo	7-00—11-00

Osobito preporučam, Pervien, Dosking, Atlas Kamarna, Rype, Ratzimir — — za častno svećenstvo, c. k. činovništvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunené bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 9—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prosanitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s povzetem.

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- " " " " " "	3-mesečni " " " "
30- " " " " " "	6- " " " " " "

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2 %, na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—15 pri odbitku 1 % provizija.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostih obrestih po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februarja 1891. 18—24

Razprodaja

istrskega belega in črnega vina

IN VINSKE POSODE

— Jožef Kantz v Sežani —
2—4 (Guličeva hiša)

ima na prodaj večjo množino belega in črnega vina in več kosov vinske posode od 350—700 litrov. Cene jako ugodne.

Tavžentrožni čaj.

Izvrstno sredstvo posebno za čiščenje in presnovljanje krvi, nedosežen proti zgagi (reznici) in krču v želodcu, proti hemoroidom. Pri otrocih dobro zoper gliste itd. itd.

Zavitek s poukom o uporabi 50 nov. dobiva se samo v premirani lekarni

Praxmayer „Ai due Mori“ (Telefon 207). Trst Piazza grande.

Ako kedo pošlje 55 kr. v poštinih markah, dobi neposredno en zavoj na poskušnjo. Varujte se ponarejanja. 8—10

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—16 v Trstu. Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Glavnica društva	gld. 4,000,000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	10,754,908 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1,612,910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33,594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200 000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	163,786 21
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	137,573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	250,000—
Občna rezerva dobičkov	1,127,605 98

Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 3 (v lastnej hiši)

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolinivca
August Brunner-ja prevzame vsa sem spadajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.
Za notranje deželo prosto carine.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengiesserei von August Brunner übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN. Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291. 10—12

DROGERIJA
na veliko i malo
G. B. ANGELI
6—1 TRST
Piazza della Legua br. 1.
sa odlikovanom tvornicom kista i velikim shladisćem boja na ulje vlastite priprave. Okvire englezke, francoske, nje mačke itd. itd.
Osim toga velik izbor
MINERALNIH VODA
dobavljenih ravno iz vrela zajamčeno avieže, kano i:
Sumpora iz Romanje
za sumporati treje, pomješanoga sa modrom galieom vrlo fino ameljenoga, uporabiva proti mildevu (peronospori). 8—8

TRZASKA HRANILNICA
Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 poč. do vsakega zneska vsak dan v tednu razum praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. . . . . 3 1/2 %
Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. predaj, zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpovedati 3 dni, za ske preko 1000 gld. pa 5 dnij prej
Eskomptuje menjave domicilirane na tržaškem trgu po . . . . . 3 1/2 %
Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po . . . . . 5 %
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po . . . . . 4 1/2 %
Več, e svote po . . . . . 4 1/2 %
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 14. marca 1891 18—24

Vinski ekstrakt.
Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.
Spirita prihrani,
kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podoli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vstevši pouk o uporabljanju.
Razum teh specialitet ponujam svakoverstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd. najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.
Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
in PRAG. 5—20
Iščejo se solidni zastopniki.

Po odpravi proste tuko je nizje doli označeno blago prosto carine, radi česar ponujam okolei in pokrajini.

Plahte za vozove, povoščene ali iz kayčuka, črne in bele, narejene na roko. Ker dobivam te plahte iz prvih fabrik na Češkem, v Feldkirchen, Beču itd. mi je možno protiviti se kakoršni koli konkurenciji. — Prodajam in posojam vreče za sočivje moko in vsakojake prirodnine. 8—13

CARLO PIRELLI
mejnarodni agent in speditér
Trst, Via Arsenale št. 2.
Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 10—18

Kar se dobiva strojev
za kmetijstvo in obrtnijstvo, za polijstvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrdke
Živic in družb. v Trstu
—29 ulica Zonta 5
vse garantirano in ceneje.
Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mljne, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mljne in druge tvornice na par in na vodo.
Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.
Časé nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisмени strojevi providejnu

TISKARU U TRSTU
Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:
za župne urede, okružnice, računa, list. artija i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakevrstno skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.
Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.
Drži u zalih (skladišću) sve potrebne tiskalice i knjige za crkveno urede.
Onda ima na prodaj sljedeće knjige:
Kmetijsko berilo za nadaljevalno tečaje ljudskih žel in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvd. sada 40 tvrdo vezana . . . . . n. 30
Sodnijski obrasci sastavl B. Trnovec . . . . . n. 30
Vilim Tel, provod Cegnara . . . . . n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana . . . . . n. 30
Filip prevod Križmana . . . . . n. 30
Antigona prevod Križmana . . . . . n. 30
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin . . . . . n. 30
Istra pjesma " A. K. . . . . n. 30
Ovo su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.
Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti t o č n o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.
Za obilnu naručbu preporuča se
Tiskara Dolenc
Via Carintia br. 28 u Trstu.